

FRAGMENTA FAUNISTICA

Tom XII

Warszawa, 15 I 1966

Nr 20

Jan Kazimierz KRZEMIŃSKI

Donaciinae, Orsodacninae i Criocerinae (Coleoptera, Chrysomelidae)
okolic Bydgoszczy

Donaciinae, Orsodacninae и Criocerinae (Coleoptera, Chrysomelidae)
окрестности Быдгощи

Donaciinae, Orsodacninae and Criocerinae (Coleoptera, Chrysomelidae)
of the surroundings of Bydgoszcz

Teren badań obejmował północną część Kotliny Toruńsko-Bydgoskiej wraz ze zboczami sąsiadujących z nią wysoczyzn jeziornych oraz doliną Wisły pod Fordonem i Ostromeckiem. W piśmiennictwie dotyczącym chrząszczy tego terenu prawie zupełnie nie ma danych odnoszących się do podrodzin *Donaciinae, Orsodacninae* i *Criocerinae*.

Chrząszcze zbierano od maja do września w latach 1957–1959. Łowiono je przez wypatrywanie, koszenie lub strząsanie z gałęzi. Ogółem zebrano 480 okazów chrząszczy, należących do 22 gatunków i kilku odmian barwnych. Stanowi to prawie połowę liczby gatunków omawianych podrodzin wykazanych z terenu Polski, a około $\frac{3}{4}$ gatunków znanych z Polski północno-zachodniej¹.

Materiał dowodowy znajduje się w depozycie w Zakładzie Zoologii Systematycznej Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, gdzie wykonano pracę pod kierownictwem Prof. Dra W. SKURATOWICZA. Oznaczenia zostały sprawdzone przez M. WĘGRZECKIEGO, współpracownika Instytutu Zoologicznego PAN w Warszawie i przez Mgr W. STYPA-MIREK z Oddziału Instytutu Zoologicznego PAN w Poznaniu. Rośliny żywicielskie z rodziny *Cyperaceae* i część roślin z rodziny *Gramineae* oznaczył Dr W. ŻUKOWSKI z Zakładu Systematyki i Geografii Roślin Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu. Wszystkim Im składam podziękowania za okazaną mi pomoc.

¹ Określenie „Polska północno-zachodnia” stosuję do Pojezierza Pomorskiego i Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej według podziału na krainy przyjętego w „Katalogu Fauny Polski”.

PODRODZINA: *DONACIINAE**Donacia clavipes* F.

Ostromecko nad Wisłą, ♂ i ♀ zebrane oddzielnie 19 VI 1957 na trzcinie i oczerecie. Z Polski północno-zachodniej podawany kilkakrotnie (HELM, 1883a: 5; LÜLLWITZ, 1916: 244; SZULCZEWSKI, 1922: 222; MYRDZIK, 1933: 188; GRIEP, 1939: 18; STYPA-MIREK, 1963: 87).

Donacia crassipes F.

Ostromecko nad Wisłą, 3 ♂♂ i 5 ♀♀ zebrano 19–20 VII 1958 na pływających liściach *Nymphaea alba* L. i *Nuphar luteum* (L.) SM. Gatunek wykazywany z Polski północno-zachodniej przez LENTZA (1857: 149), GRENTZENBERGA (1896: 242), SCHUMANNA (1906: 58), LÜLLWITZA (1916: 244), SZULCZEWSKIEGO (1922: 222).

Kopulację obserwowano w dniu 20 VII 1958. Tego samego dnia zauważono dwie samice składające jaja w dziurki, wygrzyzione uprzednio w blaszce liściowej *Nuphar luteum* (L.) SM.

Donacia dentata HOPPE

W Łęgnowie nad rozlewiskami Brdy dość liczne w VI i VII; w Ostromecku nad Wisłą – w VII i VIII; w Bydgoszczy zebrałem 5 okazów 28 VII 1959. Polawiana na liściach *Sagittaria sagittifolia* L. (Łęgnowo, Ostromecko) i *Nuphar luteum* (L.) SM. (Ostromecko, Bydgoszcz). Gatunek podawany z Polski północno-zachodniej (LENTZ, 1857: 149; HELM, 1883a: 5; SCHUMANN, 1906: 58; LÜLLWITZ, 1916: 244; SZULCZEWSKI, 1922: 222).

W Bydgoszczy 28 VII 1959 zaobserwowałem, że samice tego gatunku przy składaniu jaj na liściach grązela nie wygrzają w liściu otworu tak, jak to czyni *D. crassipes* F., lecz zanurzają koniec odwłoka w wodzie przy brzegu liścia i przyklejają jaja do jego spodniej powierzchni na samym skraju. Przy silnym wietrze chrząszcze chowają się głęboko w pochwy liściowe *Sagittaria* L. i *Sparganium* L. (Łęgnowo).

Donacia semicuprea PANZ.

Najpospolitszy gatunek w okolicach Bydgoszczy. Stanowiska: Łęgnowo – rozlewiska Brdy, Ostromecko nad Wisłą, Strzyżawa koło Fordonu, Mozgowina, Łoskon, Ostrów Dziki koło Brzozy Bydgoskiej. Zbierany od połowy V do końca VII na *Glyceria aquatica* (L.) WAHLB., *G. fluitans* (L.) R. BR., *Carex gracilis* CURT., *C. fusca* BELL., *C. vulpina* L., *Acorus calamus* L., *Phragmites communis* TRIN., *Phalaris arundinacea* L., *Bulboschoenus maritimus* (L.) PALLAS i *Heleocharis palustris* (L.) R. et SCH. Podawany z Polski północno-zachodniej przez HELMA (1883a: 5), SCHUMANNA (1906: 58), LÜLLWITZA (1916: 244), SZULCZEWSKIEGO (1922: 222), MYRDZIKA (1933: 188), GRIEPA (1939: 18), STYPA-MIREK (1963: 87).

Kopulują w kątach nasady liści *Glyceria aquatica* (L.) WAHLB. Obserwowałem to w Łęgnowie w dniach: 12 VI 1958, 14 VI 1958, 13 i 16 V 1959, 15 VI 1959 oraz w Ostromecku: 20–21 V 1958, 20 VII 1958, 13 i 22 VI 1959.

Donacia malinowskyi AHR. ab. *arundinis* AHR.

Ostromecko nad Wisłą, 1 ♂, 20 V 1958, na *Heleocharis palustris* (L.) R. et SCH. Odmiana dawniej oznaczana błędnie jako *D. fenicia* PAYK. (patrz: HORION, 1935: 287). Forma typowa *D. malinowskyi* AHR. była wykazywana z Polski północno-zachodniej przez HELMA (1883a: 5; 1883b: 13), SCHUMANNA (1904: 20; 1906: 58), LÜLLWITZA (1916: 244), SZULCZEWSKIEGO (1922: 222) i STYPA-MIREK (1963: 87).

Donacia brevicornis AHR.

Łęgnowo – rozlewiska Brdy, 1 ♂, 14 VI 1958; 1 ♂, 16 VI 1958; 2 ♂♂ i 1 ♀, 29 V 1959; na *Bulboschoenus maritimus* (L.) PALLA, *Typha angustifolia* L. i *Sagittaria sagittifolia* L. Gatunek często mylony z *D. impressa* PAYK. i *D. thalassina* GERM. (patrz: ISCHREYT, 1922: 208–212; 1924: 42). Z Pojezierza Pomorskiego podawany przez HELMA (1883a: 5) i LÜLLWITZA (1916: 244). Z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej dotąd nie wykazywany.

Donacia marginata HOPPE

Łęgnowo – rozlewiska Brdy, 6 ♂♂ i 2 ♀♀, 24 VI 1959; 1 ♀, 2 IX 1959; 2 ♂♂, 3 IX 1959; Piecki nad Wielkim Jeziorem Jezuickim, 1 ♂, 6 VII 1959; Mochlec koło Brzozy Bydgoskiej, nad starorzeczem Noteci, 1 ♀, 28 V 1957. Chrząszcze zbierano na *Sparganium simplex* HUDS., *S. ramosum* HUDS., *Acorus calamus* L., *Typha latifolia* L., *Carex* sp. Gatunek kilkakrotnie wykazywany z Polski północno-zachodniej (HELM, 1883a: 5; SCHUMANN, 1906: 58; LÜLLWITZ, 1916: 244; SZULCZEWSKI, 1922: 223; MYRDZIK, 1933: 188; STYPA-MIREK, 1963: 87).

W początkach września 1959 w Łęgnowie obserwowałem składanie jaj przez samicę *D. marginata* HOPPE na łodydze *Sparganium simplex* HUDS. pod powierzchnią wody.

Donacia thalassina GERM.

Łęgnowo – rozlewiska Brdy, 3 ♂♂, 14–16 VI 1958; 3 ♂♂ i 2 ♀♀, 16 V 1959; 4 ♂♂ i 1 ♀, 29 V 1959; Piecki nad Wielkim Jeziorem Jezuickim, 1 ♂ i 3 ♀♀, 26 V 1958; Ostrów Dziki koło Brzozy Bydgoskiej – torfowiska nad Notecią, 2 ♂♂ i 2 ♀♀, 28 V 1957; Mochlec koło Brzozy Bydgoskiej, nad starorzeczem Noteci, 1 ♂, 28 V 1957. Zbierane na *Glyceria aquatica* (L.) WAHLB., *G. fluitans* (L.) R. BR., *Phragmites communis* TRIN., *Carex* L., głównie *C. gracilis* CURT. i *Equisetum limosum* L. Z Polski północno-zachodniej podawany kilkakrotnie (HELM, 1883a: 5; SCHUMANN, 1906: 58; LÜLLWITZ, 1916: 244; SZULCZEWSKI, 1922: 223; CISZKIEWICZ, 1930: 258).

Donacia vulgaris ZSCHACH

Łęgnowo – rozlewiska Brdy, 2 ♀♀, 16 VI 1958 i 24 VI 1959, na *Typha latifolia* L. i *Acorus calamus* L. Z Polski północno-zachodniej wykazany przez kilku autorów (HELM, 1883a: 5; GRENTZENBERG, 1896: 242; SCHUMANN, 1906: 58; LÜLLWITZ, 1916: 244; SZULCZEWSKI, 1922: 223; MYRDZIK, 1933: 188).

Donacia cinerea HERBST

Łęgnowo – rozlewiska Brdy, 2 ♂♂ i 4 ♀♀, 14–16 VI 1958, na *Typha angustifolia* L. Gatunek wymieniany z Polski północno-zachodniej przez HELMA (1883a: 5), LÜLLWITZA (1916: 244), SZULCZEWSKIEGO (1922: 223), STYPA-MIREK (1963: 88).

Plateumaris consimilis (SCHRANK)

Łęgowo – rozlewiska Brdy, 1 ♀, 1 VI 1959, w szuwarach; Zacisze – bagniste łączki turzycowe pod lasem na południowych stokach Równiny Tucholskiej, 2 ♀♀, 14–15 V 1959; 2 ♂♂, 1 VI 1959; 2 ♂♂ i 7 ♀♀, 26–27 VI 1959. Zbierane na *Carex L.*, głównie *C. gracilis* CURT. Gatunek ten był wykazywany z Polski północno-zachodniej przez HELMA (1883a : 5), SCHUMANNA (1906 : 58), LÜLLWITZA (1916 : 244), SZULCZEWSKIEGO (1922 : 223), MYRDZIKA (1933 : 188) i STYPE-MIREK (1963 : 88).

Zmienność ubarwienia u *P. consimilis* (SCHRANK) jest bardzo duża. BECHYNÉ (1942 : 234, 236) stwierdził występowanie w Czechosłowacji 16 odmian różniących się barwą pokryw, przedplecza, głowy i odnóży. DROEGE (1907 : 52) uważa, że ubarwienie pokryw i przedplecza u *P. consimilis* (SCHRANK) jest cechą związaną z płcią; według niego ♂♂ mają przeważnie pokrywy, przedplecze i głowę czarnoniebieskie, natomiast ♀♀ są złoto- lub spizowozielone. Zebrany przeze mnie materiał wydaje się potwierdzać tezę DROEGEGO.

Plateumaris affinis (KUNZE)

Łęgowo – rozlewiska Brdy, 1 ♂, 1 VI 1959; Ostromecko nad Wisłą, łąki, 4 ♀♀ zebrane 19 VI 1957, 13 i 22 VI 1959. Zbierane na *Glyceria aquatica* (L.) WAHLB., *Carex vulpina* L. i *C. fusca* BELL. et ALL. Gatunek kilkakrotnie podawany z Polski północno-zachodniej (HELM, 1883a : 5; BRISCHKE, 1887 : 86; SCHILSKY, 1888 : 129; LÜLLWITZ, 1916 : 244; SZULCZEWSKI, 1922 : 223).

Plateumaris rustica (KUNZE)

Ostromecko nad Wisłą, 8 ♂♂ i 2 ♀♀, 13 VI 1959; Strzyżawa koło Fordonu, łąki, 3 ♂♂ i 1 ♀, 19 VI 1957 i 22 VI 1959. Zbierane na turzycach, przeważnie *Carex gracilis* CURT., poza tym na *Glyceria aquatica* (L.) WAHLB. i *Phragmites communis* TRIN. Z Polski północno-zachodniej podawany kilkakrotnie (LENTZ, 1879 : 57; HELM, 1883a : 5; LÜLLWITZ, 1916 : 244; SZULCZEWSKI, 1922 : 223).

PODRODZINA: ORSODACNINAE

Zeugophora scutellaris SUFFR.

Wielka Kępa Ostromecka – rezerwat lasu łęgowego nad Wisłą, ♂ i ♀, 4 IX 1959 zebrane na liściach *Populus nigra* L. Gatunek dość rzadki, z Polski północno-zachodniej wykazany przez LENTZA (1879 : 57) i STYPE-MIREK (1963 : 88).

Zeugophora flavicollis (MARSII.)

Łęgowo – rozlewiska Brdy, 1 ♂ i 2 ♀♀, 24 VI 1959; 1 ♀, 11 VII 1959; wybrzeże Wisły między Łęgowem a Otorowem, 7 ♂♂ i 4 ♀♀, 24 VI 1959; 2 ♂♂ i 6 ♀♀, 9 VII 1959; Wielka Kępa Ostromecka – rezerwat lasu łęgowego, 4 ♂♂ i 3 ♀♀, 22 VI 1959; Bydgoszcz – Jachcice, ♂ i ♀, 16 VII 1959. Zbierane na liściach *Populus nigra* L. i *P. alba* L. Miny z larwami tego gatunku znaleziono również w liściach *Populus nigra* L., 24 VI 1959 w Łęgowie. Z Polski północno-zachodniej wykazywany przez szereg autorów (LENTZ, 1857 : 57; SCHUMANN, 1904 : 20; SCHUMANN, 1906 : 58; LÜLLWITZ, 1916 : 244; SZULCZEWSKI, 1922 : 223; STYPA-MIREK, 1960 : 105; STYPA-MIREK 1963 : 88).

PODRODZINA: *CRIOCERINAE**Lema septentrionis* WEISE

Zacisze, skraj boru sosnowego, 1 ♀, 22 V 1958, na *Deschampsia caespitosa* (L.); cienisty grond, ♂ i ♀, 27 VI 1959, na *Convallaria maialis* L. i *Luzula pilosa* (L.) WILLD.; Ostromecko nad Wisłą, łąki, 1 ♀, 13 VI 1959, na *Carex* sp. Gatunek z Pojezierza Pomorskiego dotąd nie podawany; z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej wykazany przez STYPA-MIREK (1963 : 88).

Lema cyanella (L.)

Łęgowo – rozlewiska Brdy, 1 ♂, 13 V 1959, na *Cyperus fuscus* L. Z Polski północno-zachodniej gatunek ten wykazywali: ALBIEN (1905 : 24), SCHUMANN (1906 : 58), LÜLLWITZ (1916 : 244), SZULCZEWSKI (1922 : 223), MYRDZIK (1933 : 188), ENGEL (1938 : 263) i STYPA-MIREK (1963 : 88).

Lema lichenis VOET.

Łęgowo – rozlewiska Brdy, 1 ♀, 11 VIII 1959; Niemcz, 1 ♀, 14 V 1958; 1 ♂, 22 V 1958; 1 ♀, 11 V 1959. Zbierane na *Carex flava* L., *C. gracilis* CURT., *Avenastrum pubescens* (HUOS.) OPIZ. Z Polski północno-zachodniej podawany przez SCHUMANN (1906 : 59), LÜLLWITZ (1916 : 244) i STYPA-MIREK (1960 : 104; 1963 : 88). Do tego gatunku należy również odnieść wiadomości o występowaniu *L. cyanella* (L.) jako szkodnika zbóż na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej (RUSZKOWSKI, 1933 : 18, 53, 78; PRÜFFER, 1935 : 31, 33; PRÜFFER, 1937 : 28);

Lema melanopa (L.)

Łęgowo – rozlewiska Brdy, 1 ♂, 13 V 1959; Niemcz, ♂ i ♀ in copula, 14 V 1958. Zbierane na *Carex fusca* BELL. et ALL. i *C. gracilis* CURT. Z okolic Bydgoszczy wykazany już był przez RIEDELA (1893 : 348). Z Polski północno-zachodniej wykazywany przez szereg autorów (SCHUMANN, 1906 : 59; LÜLLWITZ, 1916 : 244; SZULCZEWSKI, 1922 : 223; MYRDZIK, 1933 : 188; RUSZKOWSKI, 1933 : 53, 60, 78; KUNTZE, 1936 : 27; ENGEL, 1938 : 263; STYPA-MIREK, 1960 : 104; STYPA-MIREK, 1963 : 89).

Crioceris duodecempunctata (L.)

Bydgoszcz – Jachcice, w VII 1958 i 1959 liczna na szparagach. Wykazywana z Bydgoszczy przez KÉLERA (1927 : 11) i RUSZKOWSKIEGO (1933 : 237). Z innych, poza Bydgoszczą, stanowisk w Polsce północno-zachodniej podają ten gatunek SCHUMANN (1904 : 20; 1906 : 59), LÜLLWITZ (1916 : 244), SZULCZEWSKI (1922 : 223), MYRDZIK (1933 : 188), ENGEL (1938 : 263) i STYPA-MIREK (1963 : 89).

Razem z formą typową *C. duodecempunctata* (L.) w dniu 24 VII 1958 znaleziono 1 ♂ ab. *dodecastigma* SUFFR. Jest to odmiana melanistyczna, według KUNTZEGO (1923 : 33) charakterystyczna dla południowej Europy; LENTZ (1879 : 57) podaje ją z Ostródy i Pelplina. KUNTZE jest zdania, że o ile potwierdziłoby się to doniesienie, byłby to przykład politopicznego powstania odmiany melanistycznej w różnych klimatycznie środowiskach. Stanowisko bydgoskie tej odmiany potwierdzałoby tezę KUNTZEGO.

Crioceris asparagi (L.)

Bydgoszcz - Jachcice, Bydgoszcz - Ogród Botaniczny; w VII 1958 i 1959 liczna na szparagach. Z Bydgoszczy podawana uprzednio przez KÉLERA (1927: 11) i RUSZKOWSKIEGO (1933: 236); z innych stanowisk w Polsce północno-zachodniej wykazywana przez BRISCHKEGO (1883: 121), SCHUMANNA (1906: 59), LÜLLWITZA (1916: 244), SZULCZEWSKIEGO (1922: 223), MYRDZIKA (1933: 188).

Lilioceris merdigera (L.)

Zacisze, grond, 1 ♂, 11 V 1959, na *Convallaria maialis* L. Z Polski północno-zachodniej wykazywany wielokrotnie (BRISCHKE, 1883: 121; SCHUMANN, 1906: 59; LÜLLWITZ, 1916: 244; SZULCZEWSKI (1922: 223); MYRDZIK, 1933: 188; HEDICKE, 1941: 324; STYPA-MIREK, 1963: 89).

PIŚMIENNICTWO

- ALBIEN W. 1905. Sammelbericht über meine im Sommer 1903 ausgeführte Excursion in die Kreise Thorn und Briesen. Ber. westpr. bot.-zool. Ver. Danzig, 26-27: 13-25.
- BECHYNĚ J. 1942. O variabilitě *Plateumaris consimilis* SCHRANK (Col., Donaciidae). Sborn. entom. Odd. zemsk. Mus. Praha, 20: 232-237, 2 tab.
- BRISCHKE G. 1883. Beschreibung der forst-, garten- und landwirtschaftlichen Feinde und Freunde unter den Insekten. Schr. naturf. Ges. Danzig, N. F., 5, 4: 97-125.
- BRISCHKE G. 1887. Bericht über eine zoologische Excursion nach Seeresen im Juni 1886. Schr. naturf. Ges. Danzig, N. F., 6, 4: 73-91.
- CISZKIEWICZ H. 1930. Notatki koleopterologiczne II. Rodzina *Chrysomelidae*. Pol. Pismo ent., Lwów, 9, 1-4: 258-260.
- DROEGE W. 1907. Auffällige äussere Merkmale des männlichen und weiblichen Geschlechts verschiedener paläarktischer Käfer. Z. naturw. Abt. dtsch. Ges. Posen, 14, 2: 41-56.
- ENGEL H. 1938. Beiträge zur Flora und Fauna der Binnendüne bei Bellinchen (Oder). Märk. Tierw., Berlin, 3, 4: 229-296, 15 ff.
- GRENTZENBERG M. 1896. Bericht über die Haase'sche Excursion im Kreise Karthaus mit besonderer Berücksichtigung der Myriapoden. Schr. naturf. Ges. Danzig, N. F., 9, 1: 236-253.
- GRIEF E. 1939. Untersuchungen im Naturschutzgebiet Bellinchen a. d. Oder. Ent. Z., Frankfurt a. M., 53: 17-20.
- HEDICKE H. 1941. Notizen zur Entomofauna des märkischen Odertales bei Bellinchen. III. Märk. Tierw., Berlin, 4: 324-327.
- HELM [O.]. 1883a. [Über die in der Provinz Westpreussen vorkommenden Donacien]. Schr. naturf. Ges. Danzig, N. F., 5, 4 (1883): 5-6.
- HELM [O.]. 1883b. [In der Lorenzberg erbeutete Käfer]. Schr. naturf. Ges. Danzig, N. F., 5, 4 (1883): 13.
- HORION A. 1935. Nachtrag zu Fauna Germanica Die Käfer des Deutschen Reiches von Edmund Reitter. Krefeld, VIII+358 pp., 16 ff.
- ISCHREYT G. 1922. Zur Kenntnis des Coleopteren-genus *Donacia*: 1. *D. impressa* PAYK. und *brevicornis* AHR. Ent. Mitt., Berlin - Dahlem, 11: 208-212, 9 ff.
- ISCHREYT G. 1924. Zur Kenntnis der morphologischen Artmerkmale des Coleopteren-genus *Donacia*. Zool. Anz., Leipzig, 58, 1-2: 36-43, 2 ff.
- KÉLER S. 1927. Szkodniki roślin uprawnych w Wielkopolsce, na Pomorzu i na Śląsku w r. 1924 i 1925. Pr. Wydz. Chor. Rośl. PINR, Bydgoszcz, 2: 48 pp., 1 t.

- KUNTZE R. 1923. Nowe dla Polski i rzadsze chrząszcze z Podola. Pol. Pismo ent., Lwów, 2: 30-35.
- KUNTZE R. 1936. Krytyczny przegląd szkodników z rzędu chrząszczy zarejestrowanych w Polsce w latach 1919-1933. Roczn. Ochr. Rośl., Warszawa, 3, 2: 1-116.
- LENTZ [F. L.]. 1857. Neues Verzeichniss der Preussischen Käfer. Königsberg, 170 pp.
- LENTZ [F. L.]. 1879. Catalog der Preussischen Käfer. Beitr. Naturk. Preuss. Königsberg, 4: 2+64 pp.
- LÜLLWITZ A. 1916. Verzeichniss der im Regierungsbezirk [Köslin] aufgefundenen Käfer. Stett. ent. Ztg., Stettin, 76 (1915): 205-264.
- MYRDZIK K. 1933. Materiały do fauny chrząszczy lądowych województwa poznańskiego. Pr. Kom. mat.-przyr. Pozn. TPN, Poznań, B, 6: 173-194.
- PRÜFFER J. 1935. Szkodniki zbóż obserwowane w roku 1932 i 1933. Roczn. Ochr. Rośl., Warszawa, B, 2, 2-3: 21-33.
- PRÜFFER J. 1937. Szkodniki traw zbożowych zaobserwowane w Polsce w 1934 roku. Roczn. Ochr. Rośl., Warszawa, 3, 3: 25-31.
- RIEDEL M. P. 1893. Beitrag zur Käferfauna der Provinz Posen. Ent. Nachr., Berlin, 19: 345-349.
- RUSZKOWSKI J. W. 1933. Wyniki badań nad szkodliwą fauną Polski na podstawie materiałów z lat 1919-1930. Roczn. Ochr. Rośl., Warszawa, B, 1, 1-3: 1-567.
- SCHILSKY J. 1888. Systematisches Verzeichnis der Käfer Deutschlands mit besonderer Berücksichtigung ihrer geographischen Verbreitung. Zugleich ein Käfer-Verzeichnis der Mark Brandenburg. Berlin, VII+159 pp.
- SCHUMANN E. 1904. Der Eichwald bei Posen. Eine koleopterologische Betrachtung. Z. naturw. Abt. dtsh. Ges. Posen, 11, 1: 15-21.
- SCHUMANN E. 1906. Coleopteren der Provinz Posen. (Fortsetzung). Z. naturw. Abt. dtsh. Ges. Posen, 13, 2: 55-61.
- STYPA-MIREK W. 1960. Stonkowate (*Col.*, *Chrysomelidae*) pół uprawnych. Komunikat tymczasowy. Pol. Pismo ent., Wrocław, B, 1-2 (17-18): 103-110.
- STYPA-MIREK W. 1963. Stonkowate (*Coleoptera*, *Chrysomelidae*) Poznania i okolicy. Bad. fizjogr. Pol. zach., Poznań, 12: 85-119, 11 ff.
- SZULCZEWSKI J. W. 1922. Chrząszcze Wielkopolski. Pr. Kom. mat.-przyr. Pozn. TPN, Poznań, B, 1: 183-242.

РЕЗЮМЕ

Автор приводит список 22 видов из трех подсемейств *Chrysomelidae*: *Donaciinae*, *Orsodacninae* и *Criocerinae*, найденных в окрестностях Быдгощи и дает разные заметки по их биологии.

SUMMARY

The author gives the list of 22 species from three chrysomelid subfamilies (*Coleoptera*): *Donaciinae*, *Orsodacninae* and *Criocerinae* occurring in the surroundings of Bydgoszcz, with various remarks on its biology.

Redaktor pracy — dr M. Mroczkowski

Państwowe Wydawnictwo Naukowe — Warszawa 1966
Nakład 1550+115 egz. Ark. wyd. 0.75. druk. 0.5. Papier druk. sat. kl. III. 80 g. B1. Cena zł 6
Nr zam. 695/65 — Wrocławska Drukarnia Naukowa — O-12

<http://rcin.org.pl>